

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas

SCO/001

**Pasiūlymas dėl Europos Parlamento
ir Tarybos reglamento dėl piliečių
iniciatyvos**

2010 m. liepos 8 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto

PATAISYTAS NUOMONĖS PROJEKTAS

dėl

Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl piliečių iniciatyvos
COM(2010) 119 galutinis – 2010/0074 (COD)

Pagrindinė pranešėja **Anne-Marie Sigmund**

Taryba ir Europos Parlamentas, vadovaudamiesi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 304 straipsnio 1 dalimi, atitinkamai 2010 m. balandžio 27 d. ir 2010 m. gegužės 19 d. nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

*Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl piliečių iniciatyvos
COM(2010) 119 galutinis – 2010/0074 (COD).*

Kadangi darbas skubus, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas savo ...-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje ... (... posėdis), pagrindine pranešėja paskyrė Anne-Marie Sigmund¹ ir priėmė šią nuomonę ... narių (-iams) balsavus už, ... – prieš ir ... susilaikius.

*

* *

1. Išvados ir rekomendacijos

- 1.1 Komitetas palankiai vertina esminius Komisijos pasiūlymo principus, visų pirma trijų pakopų – oficialios registracijos, turinio priimtumo patikrinimo ir politinio vertinimo – metodą.
- 1.2 Komitetas galėtų atlikti dvejopą vaidmenį. Pirma, kaip padedamų piliečių iniciatyvų tarpininkas, sudarantis sąlygas jungtis į tinklus, galbūt ir atstovams susitikti, ir antra, kaip padedančioji institucija, kuri Komisijos atliekamą sėkmingos iniciatyvos įvertinimą paremtų parengta nuomone, klausymų organizavimu ir pan. Be to, Komitetas prisidės prie komunikacijos kampanijų.
- 1.3 Vis dėlto Komitetas be kitų dalykų norėtų pasiūlyti kai kuriuos patobulinimus:
 - būtinos aiškios sąsajos taip pat su Sąjungos vertybėmis. Šių sąsajų nebuvimas galėtų būti pagrindas neregistruoti iniciatyvos,
 - atsisakyti reikalauti įvairių identifikavimo numerių pasirašant iniciatyvą,
 - remtis gyvenamąja vieta kaip rėmėjų priskyrimo tam tikrai šaliai principu,
 - laikotarpį pratęsti iki 18 mėnesių,
 - kurti atvirojo kodo programas (angl. *open source software*) parašų rinkimui internetu,
 - iki ketvirtadalio sumažinti būtiną valstybių narių skaičių,
 - priimtumo patikrinimui reikalingą ribą sumažinti iki 50 000 pasirašiusiųjų,
 - reglamentą peržiūrėti po trijų metų,
 - pradėti tarpinstitucinį bendradarbiavimą.

¹ Plenarinei asamblėjai pritarus.

2. **Ižanga**

- 2.1 Komitetas palankiai vertina esminius Komisijos pasiūlymo dėl reglamento dėl Europos piliečių iniciatyvos principus. Ši nuomonė papildo 2010 m. kovo 17 d. priimtą nuomonę „Lisabonos sutarties įgyvendinimas. Dalyvaujamoji demokratija ir piliečių iniciatyva (11 straipsnis“)² ir šiame dokumente nagrinėjami tik tie punktai, kuriuos, Komiteto nuomone, reikėtų patobulinti.
- 2.2 Komitetas norėtų visų pirma atkreipti dėmesį į Europos konvento siekį – užtikrinant „demokratinį gyvenimą Sąjungoje“ sukurti Parlamentui ir Tarybai lygiavertę piliečiams skirtą darbotvarkės nustatymo priemonę.

3. **Pageidaujami pasiūlymo dėl reglamento pakeitimai**

3.1 **Pasiūlytos piliečių iniciatyvos registracija (4 str.)**

3.1.1 **Trijų pakopų metodas**

Komitetas ypač palankiai vertina Komisijos siūlomą trijų pakopų metodą:

- oficiali iniciatyvos registracija,
- teisinis priimtumo patikrinimas pasiekus reikiamą pritariančiųjų ribą ir
- politinis sėkmingos iniciatyvos vertinimas.

Netikslinga būtų dar registruojant iniciatyvą atlikti priimtumo patikrinimą, kaip siūlo įvairūs subjektai, nes dėl to kai kurios iniciatyvos būtų pradėtos vėliau arba būtų kliudoma jas pradėti. Tokiu būdu būtų galima išvengti priekaištų Komisijai dėl išankstinio vertinimo ar netgi cenzūros.

Komitetas norėtų pabrėžti, kad piliečių iniciatyva yra ne tik novatoriška transeuropinė tiesioginės demokratijos priemonė, bet ir labai svarbi komunikacijos priemonė Europos politinėms diskusijoms atgaivinti. Tik taip įmanoma į Europos diskusijas įtraukti įvairiausių pasiūlymus ir idėjas, kurios kitaip nepasiektų parašų rinkimo etapo, todėl vien dėl šios priežasties piliečių iniciatyva yra vertinga.

3.1.2 **Pateiktina informacija**

Komitetas remia Komisijos pasiūlymą dėl pateiktinos informacijos (II priedas). Ji yra svarbi siekiant maksimalaus skaidrumo, taigi, ir pritarimo pasiūlytai iniciatyvai. Organizatoriams neturėtų būti privaloma nurodyti konkretų teisinį pagrindą – tai jie turėtų daryti savo noru.

² EESRK nuomonė 465/2010, Oficialiajame leidinyje dar nepaskelbta.

3.1.3 Oficiali registracija

Komiteto nuomone, pasiūlyme nurodyti kriterijai, kuriais remiantis gali būti atsisakyta registruoti iniciatyvą – „netinkamos“, „kuriomis siekiama piktnaudžiauti“ ir „nerimtos“ iniciatyvos – negali būti įgyvendinti teisiniu keliu, nes šios sąvokos suteikia pernelyg didelę aiškinimo laisvę.

Todėl Komitetas siūlo oficialiai registruojant iniciatyvą administracinėmis priemonėmis tik patikrinti, ar

- pasiūlytoje iniciatyvoje atsižvelgiama į „dalyko nuoseklumą“, taigi, ar nebandoma vienoje iniciatyvoje pateikti keletą skirtingų dalykų;
- nėra pavienį asmenį ar asmenų grupę šmeižiančių formuluočių;
- nepažeidžiama Pagrindinių teisių chartija ir Sąjungos vertybės (Sutarties dėl ES veikimo 2 str.).

3.1.4 Teisės gynimo priemonės

Savaime suprantama, kad apskritai turi būti paisoma piliečių teisės į gerą administravimą (Pagrindinių teisių chartijos 41 str.). Jei atsisakoma registruoti iniciatyvą, tokiu atveju organizatoriai galėtų kreiptis į Europos ombudsmeną arba kraštutiniu atveju griebtis teisės gynimo priemonių. Komiteto nuomone, siekiant skaidrumo ši nuostata turėtų būti patikslinta bent jau reglamento aiškinamajame memorandume.

3.1.5 Subsidiarumo laikymosi patikrinimas

Įvairių subjektų siūloma sąsaja su subsidiarumo principu, Komiteto nuomone, yra nereikalinga. Šį patikrinimą Komisija bet koku atveju atliks, jei piliečių iniciatyvos paskatinta nuspręstų pateikti pasiūlymą dėl teisės akto.

3.2 Pritarimo pareiškimų rinkimas (5 str.)

3.2.1 Identifikavimo numeriai

Komiteto nuomone, pasiūlytoje formoje (III priedas) prašoma nurodyti pernelyg daug asmens duomenų, todėl norinčiųjų pasirašyti neabejotinai sumažės. Dėl šios priežasties Komitetas pasisako prieš reikalavimą nurodyti šiuos identifikavimo numerius. Mažai tikėtina, kad praeiviai gatvėje, kurie patikės tam tikra idėja, išsitrauks pasą arba atmintinai žinos savo identifikavimo numerį. Komitetas taip pat daro nuorodą į Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno šiuo klausimu pateiktą neigiamą nuomonę³.

³

2010 m. balandžio 21 d. nuomonė dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl piliečių iniciatyvos (šaltinis: <http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/>).

Kadangi ne visos valstybės narės reikalauja šių identifikavimo numerių arba ne visos apie juos žino, be to, priklausomai nuo valstybės narės reikalaujama pateikti įvairiausių dokumentus⁴, todėl tai būtų tik skirtingų reikalaujamų duomenų kratinys ir nebebūtų užtikrintos vienodos parašų rinkimo sąlygos. Būtų pažeistas vienodo požiūrio į Europos piliečius principas, o vis dėlto turi būti siekiama vieno – taikyti vienodą procedūrą.

Todėl, Komiteto nuomone, tapatybei nustatyti turi pakakti nurodyti vardą, pavardę, adresą, gimimo datą ir pilietybę. Šis asmuo taip pat turi pasirašyti sąžiningumo deklaraciją, kad iniciatyvai pritarė tik vieną kartą.

3.2.2 Gyvenamosios vietos principas

Apskritai ES piliečiai turėtų būti skaičiuojami toje valstybėje, kurioje gyvena, neatsižvelgiant į jų tautybę. Trečiojoje šalyje gyvenantys ES piliečiai būtų priskiriami nurodytos tautybės šaliai.

3.2.3 Trukmė

Komiteto nuomone, Komisijos siūlomas 12 mėn. laikotarpis yra per trumpas norint sėkmingai įgyvendinti visos Europos iniciatyvą. Todėl ragina nustatyti 18 mėn. laikotarpį.

3.3 Internetinės pritarimo pareiškimų rinkimo sistemos (6 straipsnis)

EESRK ypač palankiai vertina numatytą galimybę naudoti internetinę pritarimo pareiškimų rinkimo sistemą ir remia Komisijos poziciją, kad norint užtikrinti sistemos saugumą reikalingas kruopštus pasirengimas. Atsižvelgiant į tai, kad iki šiol pasaulyje nebuvo panašios sistemos parašams už tam tikrą iniciatyvą rinkti (skirtingai nei masinės peticijos, kurios teisiniu požiūriu nėra tokios įpareigojančios), Komiteto nuomone, reikėtų išanalizuoti šiuos aspektus:

- Komisija turi remti atvirojo kodo programų kūrimą internete pateikiamoms iniciatyvoms ir leisti visiems jomis naudotis,
- iniciatyvos autoriai turėtų šią programinę įrangą sertifikuoti valstybėje narėje, kurioje yra saugomi duomenys, surinkti taikant internetinės pritarimo pareiškimų rinkimo sistemą,
- papildomi elektroniniai identifikavimo būdai, pavyzdžiui, patvirtinamasis elektroninis laiškas, turėtų leisti sklandžiai atlikti patikrinimą,
- pasirašantysis, paspausdamas langelį, patvirtintų, kad pasirašė tik vieną kartą.

4

Bendras požiūris į Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą dėl piliečių iniciatyvos (10626/2/10 REV 2)

3.4 **Minimalus vienos valstybės narės pasirašančiųjų skaičius (7 str.)**

3.4.1 **Valstybių narių skaičius**

EESRK pasilieka prie savo siūlomos ketvirtadalio valstybių narių ribos. Taigi, taikant tą patį principą, kurio laikomasi formuojant Europos partijas⁵, būtų užtikrinamos vienodos sąlygos ir Parlamentui, ir piliečiams. Negalima leisti, kad piliečių iniciatyvoms būtų daromos didesnės kliūtys nei registruojant Europos partiją.

3.4.2 **Pasirašiusiųjų valstybėje narėje skaičius**

Komitetas ypač palankiai vertina siūlomą minimalaus pasirašiusiųjų skaičiaus sistemą (I priedas) ir pagal ją taikomą mažėjančio proporcingumo metodą.

Pagal gyvenamosios vietos principą (žr. 3.2.2 punktą) dvigubą pilietybę turintys asmenys arba kitose valstybėse narėse gyvenantys ES piliečiai skaičiuojami nurodytos gyvenamosios vietos šalyje. Galimų pasirašymo du kartus atvejų praktikoje neturėtų būti daug, todėl visai priemonei tai neturėtų kelti grėsmės.

3.5 **Sprendimas dėl pasiūlytos piliečių iniciatyvos priimtumo (8 str.)**

3.5.1 **Būtinasis parašų skaičius**

Komitetas remia Komisijos siūlomą trijų pakopų metodą. Vis dėlto Komisijos nurodyta 300 000 parašų riba iniciatyvos priimtumo patikrinimui atlikti yra pernelyg aukšta. Organizatoriams tai reikštų labai dideles sąnaudas. Nemažiau nusivylę būtų ir pasirašiusieji, sužinoję, kad iniciatyva yra nepriimtina.

Priimtumo patikrinimas turėtų būti atliekamas surinkus 50 000 parašų iš trijų valstybių narių (ir neatliekant patikrinimo) ir vėliausiai po dviejų mėnesių turėtų būti baigtas. Per šį laikotarpį organizatoriai gali tęsti parašų rinkimą.

3.6 **Valstybių narių atliekamas pritarimo pareiškimų tikrinimas ir tvirtinimas (9 str.)**

Komitetas pritaria leidimui atlikti patikrinimą atsitiktinės atrankos būdu.

3.7 **Piliečių iniciatyvos teikimas Komisijai (10 str.)**

Siekiant užtikrinti kuo didesnę skaidrumą, kiekvienam pasirašiusiajam turėtų būti suteiktos galimybės sužinoti kas iniciatyvą organizuoja ir finansuoja. Todėl Komitetas dar kartą ragina

⁵ 2003 m. lapkričio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2004/2003 dėl reglamentų, reglamentuojančių Europos politines partijas, ir šių partijų finansavimo taisyklių (OL L 297, 2003 11 15).

nustatyti, kad organizatorius, pateikdamas parašus, taip pat turėtų pateikti informaciją apie piliečių iniciatyvos finansavimo ir paramos būdus.

3.8 Komisijos atliekamas piliečių iniciatyvos nagrinėjimas (11 str.)

3.8.1 Suvienodinimas su Parlamento ir Tarybos iniciatyvoms taikoma procedūra

Komitetas ragina Komisiją piliečių iniciatyvas traktuoti vienodai kaip Parlamento ir Tarybos siūlomas iniciatyvas (atitinkamai Sutarties dėl ES veikimo 225 ir 241 str.). Šios iniciatyvos turėtų būti lygiavertės.

3.8.2 Teisė į viešą svarstymą

Kadangi ES piliečių iniciatyva taip pat yra komunikacijos priemonė, turinti skatinti piliečių ir ES Komisijos dialogą, todėl pateikus sėkmingą piliečių iniciatyvą reikia surengti viešą svarstymą. EESRK pasirengęs padėti, t. y. surengti tokį svarstymą. Tokiu būdu Komitetas atliktų savo kaip tilto tarp ES ir piliečių funkciją.

3.8.3 Patariamųjų institucijų informavimas

Komisijos pranešimas apie tolesnius veiksmus taip pat turėtų būti skirtas Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui.

3.9 Peržiūros nuostata (21 str.)

Kadangi trūksta šios naujos transnacionalinės priemonės įgyvendinimo patirties, Komitetas rekomenduoja šį reglamentą peržiūrėti jau po trejų metų. Šiuo klausimu Komisija turėtų pasikonsultuoti ir su Komitetu.

3.10 Reglamento įsigaliojimas (22 str.)

Komitetas remia Komisijos pasiūlytą reglamento įsigaliojimo terminą, nepaisant to, kad dar ne visi parašų rinkimo internetu aspektai yra apibrėžti. Piliečiai sieja dideles viltis su šia nauja priemone, todėl reglamentas turėtų įsigalioti kiek galima anksčiau.

3.11 Kiti atviri klausimai

3.11.1 Finansinė parama

Komitetas dar kartą ragina, kad piliečių iniciatyvai, surinkusiai 50 000 parašų ir kurios priimtinumas buvo patikrintas, Komisija skirtų tam tikrą finansinę paramą.

3.11.2 Vertimas raštu

Komitetas mano, kad dar registruojant iniciatyvą Komisijos tarnybos turėtų į visas oficialias kalbas išversti iniciatyvos santrauką (kaip nurodyta II priede – iš viso 800 ženklų).

Pateikus pirmuosius 50 000 parašų ir gavus oficialų leidimą, Komisija turėtų įsipareigoti į visas oficialias Sąjungos kalbas išversti visą užregistruotos iniciatyvos tekstą.

4. Konkretūs EESRK pasiūlymai

Komitetas daro nuorodą į pirmiau minėtoje 2010 m. kovo 17 d. priimtoje savo nuomonėje pateiktus pasiūlymus, kurie toliau išdėstomi išsamiau.

4.1 Komunikacija ir informacija

Komitetas pabrėžia, jog būtina išsami komunikacijos kampanija, kuri reglamentui įsigaliojus turėtų būti pradėta nedelsiant. ES institucijos šioje srityje turėtų bendradarbiauti ir derinti savo veiksmus. Komitetas jau rengia informacinę brošiūrą, kuri piliečius ir pilietinės visuomenės organizacijas supažindins su naujomis piliečių iniciatyvos galimybėmis ir kurioje bus nagrinėjami konsultacijų ir pilietinio dialogo klausimai. Be to, priėmus reglamentą Komitetas ketina surengti susijusių suinteresuotųjų subjektų konferenciją. Papildomos iniciatyvos galėtų būti skirtos mokykloms, kad visų pirma jaunoji karta būtų labiau informuota šiuo klausimu.

4.2 Tarpinstitucinis bendradarbiavimas

Svarbu, kad piliečių iniciatyvos srityje dirbantys institucijų ir patariamųjų institucijų pareigūnai tartųsi tarpusavyje ir koordinuotų savo veiksmus, kad būtų deramai patenkintas piliečių informacijos poreikis. Ši sinergija, kurios reikia siekti nepažeidžiant atitinkamos kompetencijos srities, iš tikrųjų yra būtina, kad piliečių iniciatyva taptų veiksminga priemone, kuri būtų naudinga šiuolaikinės demokratijos europietiškam modeliui.

4.3 Komiteto dalyvavimas

Komitetas galėtų atlikti dvejopą vaidmenį:

4.3.1 I etapas. Komitetas kaip tarpininkas

Iniciatyvos rengimo ar jos įgyvendinimo laikotarpiu Komitetas yra pasirengęs tarpininkauti ir sudaryti sąlygas dialogui ir informacijos sklaidai, kad piliečių iniciatyvos galėtų būti jungiamos į tinklus, jų atstovai galėtų susitikti ir pan., tačiau kartu tai neturėtų Komiteto įpareigoti turinio atžvilgiu.

4.3.2 II etapas. Komitetas kaip padedančioji institucija

Atlikdamas savo pagrindinę funkciją – konsultuoti Komisiją, Parlamentą ir Tarybą – Komitetas šiame etape galėtų būti piliečių iniciatyvos padedančiąja institucija. Komitetas galėtų parengti nuomonę ir taip paremti Komisijos vidaus konsultacijas ir nuomonės apie sėkmingą iniciatyvą formavimo procesą. Be to, Komitetas taip pat pasirengęs suteikti patalpas sėkmingai iniciatyvai skirtiems klausymams rengti.

4.3.3 Esamų struktūrų stiprinimas

Dėl šių ir 2010 m. kovo 17 d. priimtoje nuomonėje pateiktų pasiūlymų gali tekti sustiprinti jau esamas Komiteto struktūras, be to, kad pasiūlymai būtų deramai įgyvendinti, gali prireikti ir papildomų išteklių.

... m. ... d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų
komiteto
pirmininkas

Mario Sepi
